

ستارگان هدایت

یادنامه برخی عالمان مشهور که در سال ۱۴۰۲ آسمانی شدند

■ هفته‌نامه افق حوزه ■ سه‌شنبه ۱۴ فروردین ماه ۱۴۰۳ ■ ۲۲ رمضان المبارک ۱۴۴۵ ■ ۲ آوریل ۲۰۲۴ ■ شماره اول

علما وارثان انبیاء و جانشینان اولیای الهی علیهم‌السلام هستند که در عصر غیبت هدایت امت اسلامی را بر عهده دارند و برای انجام رسالت الهی خویش از پای نمی‌نشینند و همچون ستارگانی در آسمان هدایت می‌درخشند چنانکه نبی مکرم اسلام حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: «إِنَّ مَثَلَ الْعُلَمَاءِ كَمَثَلِ النُّجُومِ فِي السَّمَاءِ يَهْتَدِي بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ، فَإِذَا انْظَمَسَتِ النُّجُومُ أَوْشَكَ أَنْ تُضِلَّ الْهَدَاةُ؛ مَثَلُ عَالِمَانِ، مَثَلُ سِتَارِكَا أَسْمَانِ اسْتِ كَهْ دَر تَارِیكِی‌های دشت و دریا به‌وسیله آنها راهیابی می‌شود و هرگاه ستارگان ناپدید شوند راه بلدها در آستانه گم کردن راه قرار می‌گیرند.

سال ۱۴۰۲ هجری شمسی، سال به سوگ نشستن‌های ناگهانی و از دست‌دادن‌های بی‌شمار بود؛ عالمانی که یک به یک دنیا را ترک کردند و رفتند و جامعه از برکت حضور آنان بی‌بهره گشت و چه‌بسا این خلأ، غیرقابل جبران باشد؛ چنان‌که امام صادق علیه‌السلام فرمودند: «إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ الْفَقِيهُ ثَلَمَ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَةٌ لَا يَشُدُّهَا شَيْءٌ؛ هرگاه مؤمن فقیه بمیرد، رخنه‌ای در اسلام پدید آید که هیچ چیز آن را نبندد».

با این توصیف، شاید سال‌ها جای خالی آنها پر نشود و این سرمایه‌های فکری و فرهنگی جامعه را باید در قاب عکس‌ها، تصاویر و یا در فیلم‌ها جستجو نمود.

این نوشتار که در آغاز سال ۱۴۰۳ شمسی انتشار می‌یابد درصدد است تا یادی کند از برخی عالمان بزرگ و خادمان بی‌منت جامعه و مردم که در سال ۱۴۰۲ رخت از جهان بستند و راهی سرای آخرت شدند.

آیت‌الله سید محمد مهدی موسوی خراسانی رحمة‌الله‌علیه

سید عبدالستار حسینی، کامل سلمان نجوری و سیدسلیمان هدی آل طعمه اجازه روایت داده است. آیت‌الله خراسان بیش از شصت اثر با موضوعات تراجمنگاری، انساب، کلام، حدیث و فقه، تألیف یا تصحیح کرده است. کتاب «موسوعة عبد الله بن عباس، خير الأئمة و ترجمان القرآن» که دانشنامه‌ای است درباره ابن‌عباس، پسرعمو و صحابی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، از آثار مهم خراسان شمرده شده است. این کتاب در ۲۱ جلد گردآوری شده و در سال ۱۳۹۵ش، بزنده جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در حوزه دین شده است. مجموعه آثار آیت‌الله خراسان نیز در قالب موسوعه‌ای ۴۶ جلدی با عنوان «موسوعة آیت‌الله محمد مهدی الموسوی الخراسانی» به چاپ رسیده است.

این عالم جلیل‌القدر، فقیه و محقق اندیشمند روز یک شنبه ۲۶ شهریور ۱۴۰۲ به دیار باقی شتافت.

سید محمد مهدی خراسان در ۹ رجب سال ۱۳۴۷ق در نجف به دنیا آمد. او دروس مقدمات و سطح حوزه را در حوزه علمیه نجف از پدرش و استادانی چون علی سماکه حلی و صادق قاموسی فرا گرفت و درس خارج را نزد سید ابوالقاسم خویی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن طباطبائی حکیم رحمة‌الله‌علیه گذراند.

مشایخ او در نقل حدیث، آقازیرگ تهرانی، سید محمدصادق بحرالعلوم، سیدعلی بهبهانی، سید عبدالاعلی سبزواری، سید مرتضی خلخالی، سید حسن بجنوردی و پدرش رحمة‌الله‌علیه بوده‌اند. او چنانکه خودش گفته، از عالمان اهل‌سنت مانند سید علوی‌بن عباس مالکی مکی، حماد انصاری، محمد ابوالیسرین عابدین، محمد صالح قادری شامی نیز، نقل حدیث کرده است.

او بیشتر عمرش را، به تحقیق و تصحیح کتاب‌های شیعی پرداخته است. وی به برخی عالمان مانند

آیت‌الله غلامرضا صلواتی رحمة‌الله‌علیه

حاج شیخ عبدالجواد جبل‌عاملی اصفهانی (رسائل و کفایه) و شیخ عبدالرزاق قاینی (رسائل) را فرا گرفت.

از مهم‌ترین امتیازات و توفیقات استاد صلواتی که او را در این جهت نمونه و ممتاز و به‌تعبیر بعضی بی‌نظیر کرده، مسئله تدریس و شاگردپروری او در طول بیش از نیم‌قرن است که در این مدت با بیانی نشاط‌بخش، توانست شاگردان زنده و برجسته‌ای پرورش دهد.

آیت‌الله غلامرضا صلواتی از اساتید قدیمی دروس خارج حوزه علمیه قم، بعد از مدتی بیماری و بستری شدن در بیمارستان، جمعه ۳۱ شهریور ۱۴۰۲ دارفانی را وداع گفت.

آیت‌الله غلامرضا صلواتی، یکم فرودین ۱۳۰۷ هجری شمسی مطابق با ۲۹ رمضان ۱۳۴۶ هجری قمری به دنیا آمد.

آوازه حوزه علمیه مقدسه قم در جوار بارگاه ملکوتی حضرت فاطمه معصومه علیها‌السلام و استفاده از اساتید میرزی که تحت اشرف و تربیت آیت‌الله مؤسس پرورش یافته بودند، اشتیاق او برای هجرت به شهر مقدس قم را دو چندان کرده بود و بر همین اساس در سال ۱۳۲۶ هجری شمسی از اراک به این دیار مقدس عزیمت نمود و از محضر اساتیدی همچون آیات حاج شیخ مرتضی حائری (مکاسب و کفایه)، آمیرزا محمد مجاهدی تبریزی (رسائل)،

آیت‌الله محمد امامی کاشانی رحمة‌الله‌علیه

محمد امامی کاشانی، امام جمعه موقت تهران و از روحانیان فعال در انقلاب اسلامی ایران، در تاریخ ۱۰ مهرماه سال ۱۳۱۰ در کاشان در خانواده‌ای مذهبی متولد شد. پدر او میرزا ابوتراب امام جمعه، امام جمعه کاشان بود. او از سال ۱۳۱۷ تحصیلات ابتدایی را آغاز کرد و از سال ۱۳۲۳ به حوزه علمیه کاشان رفت و ادبیات عرب را نزد آیت‌الله راستی آموخت.

وی به سفارش آیت‌الله یثربی در سال ۱۳۲۸ به مدرسه سپهسالار تهران رفت؛ اما پس از گذشت دو ماه، با نامه‌ای که پدرش برای آیت‌الله بروجردی رحمة‌الله‌علیه نوشته بود، راهی قم شد و در مدرسه فیضیه مشغول تحصیل شد.

او فعالیت‌های سیاسی‌اش را از سال ۱۳۴۰ آغاز کرد و در مسیر سازماندهی مبارزات مردمی به رهبری امام رحمة‌الله‌علیه علیه رژیم پهلوی تلاش بسیاری

کرد و در این مسیر بارها دستگیر شد و در سال ۱۳۵۵ به گنبد کاووس تبعید شد.

ریاست دیوان عدالت اداری، نمایندگی مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی، تولیت مدرسه عالی شهید مطهری و عضویت در جامعه روحانیت مبارز، شورای نگهبان، هیئت بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام، از مسئولیت‌های وی پس از انقلاب اسلامی ایران بود.

کتاب دو جلدی «خط‌امان» در تبیین ادله عقلی و فلسفی اثبات وجود و ظهور امام زمان عجل‌الله‌تعالیه‌وآله‌وسلم و «گفت‌وگو با اندیشمندان گوناگون مسیحی و یهودی درباره مهدویت» از آثار اوست.

ایشان در روز ۱۲ اسفند سال ۱۴۰۲ش در تهران درگذشت و در رواق دارالزهده حرم امام رضا علیه‌السلام به خاک سپرده شد.

آیت‌الله سید محمد حسین مرتضوی لنگرودی رحمة‌الله‌علیه

از چندی که پدر بزرگوارشان از تهران به قم هجرت نمود، در درس خارج فقه و اصول ایشان در مسجد عشقعلی قم حضور یافت و در تمامی دروس به‌حدی جذبت داشت که در مدتی کوتاه به مراتب عالی و رتبه اجتهاد دست یافت و از آیات عظام خصوصاً والد گرامی‌شان و نیز علمایی چون: آیت‌الله

سطوح عالی معارف متداول در حوزه‌های علوم دینی و مقدار قابل توجهی از خارج فقه و اصول والد معظمشان، در سال ۱۳۴۷ ق. به حوزه علمیه قم عزیمت نمود و در دروس خارج فقه و اصول اساتیدی چون: آیت‌الله‌العظمی بروجردی، امام خمینی و علامه طباطبائی رحمة‌الله‌علیه شرکت کرد و پس

آیت‌الله سید محمدحسین لنگرودی از علمای تهران و از شاگردان امام خمینی و آیت‌الله‌العظمی بروجردی و فرزند ارشد مرحوم آیت‌الله‌العظمی حاج سیدمرتضی لنگرودی رحمة‌الله‌علیه، در سال ۱۳۴۷ در نجف اشرف متولد شد.

نامبرده پس از سپری نمودن دوره دروس مقدماتی، سطوح معقول و منقول و تکمیل

سیدمحسن حکیم، آیت‌الله سیدابوالحسن رفیعی قزوینی و آیت‌الله میلانی رحمة‌الله‌علیه اجازات کتبی و شفاهی اجتهاد دریافت کرد.

آیت‌الله لنگرودی جزء ۸ نفر معتمدی بود که امام راحل در سال ۵۳ در نامه‌ای نوشت تا اشخاصی که در تهران هستند و می‌خواهند، نامه یا وجهی به ایشان برسانند، به این افراد رجوع کنند.

این عالم ربانی در روز شنبه، ۲۷ شهریور ۱۴۰۲ دار فانی را وداع گفت و به دیار باقی شتافت.

